

4. Котлер Ф. *Основы маркетинга*. – М.: Прогресс, 1993. – 736 с.
5. Курчаба Т.М. *Організація маркетингу у ВЗО фізкультурного профілю з питань працевлаштування випускників*. // *Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей аспірантів галузі фізичного виховання і спорту*. – Львів: ЛДІФК, 1999. – Випуск 3. – С. 102–108.
6. *Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / М.И. Золотов, В.В. Какузин, М.Е. Кутенов, С.Г. Сейранов*. - М.: Издательский центр "Академия", 2001. - 432 с.

FEATURES OF MARKETING STRATEGY OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF A SPORTS STRUCTURE ON THE LABOUR MARKET IN UKRAINE

Maria PRYYMAK

State scientific research institute of physical culture and sport, Kyiv

Abstract. The theoretical model of marketing strategy of higher educational institutions offered in work sports to a structure can become the important tool of introduction of marketing in practice of preparation of experts on physical training and sports in Ukraine. The main components of structure are organizational which provides creation in structure of a higher educational institution of special structural division - a department of marketing, and functional, which provides expansion of all directions of marketing.

Key words: labour market in Ukraine, marketing strategy, higher educational institution.

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІХ ШКОЛАХ АНГЛІЇ

Ірина ТУРЧИК, Олена ШИЯН

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки зроблено вагомі кроки щодо входження української освіти в європейський і світовий простір. Приведено у відповідність до міжнародних вимог освітньо-кваліфікаційні рівні та ступеневість освіти, триває робота над державними стандартами, що наблизить вітчизняну освіту до освітніх систем найбільш розвинутих країн, укладено угоди про співпрацю з більш як п'ятдесятьма країнами світу [1].

Розвиток фізичного виховання дітей і молоді в системі освіти, виведення його на світовий рівень має здійснюватися в контексті широкої інтеграції в міжнародну систему освіти та взаємообмін передовим досвідом. Без перейняття досвіду інших сьогодні не може успішно розвиватися будь-яка країна, без знання нового у світі, у своїй професії не може бути конкурентноздатним будь-який фахівець.

Як вітчизняними (Л.Волков, М.Зубалій, Н.Козленко, О.Куц, Б.Шиян та ін.) так і зарубіжними фахівцями (А.Матвеев, М.Talbot, D.Solomons, R. Bailey та ін.) ведуться пошуки нових методик; розробляються питання оптимізації навчального процесу; визначаються результативніші форми організації діяльності школярів та ведуться пошуки методичних прийомів і засобів, що активізують інтерес учнів до уроків фізичної культури.

Тому не випадково, на сучасному етапі актуальним є вивчення досвіду організації і методики викладання предмету фізкультурної освіти (ФКО) у зарубіжних країнах, зокрема Англії. Адже реформування освіти в цілому та системи ФКО зокрема, що відбулося в цій країні у 1988, вважається одним із найуспішніших у Європі.

Мета роботи: дослідження методики та організації навчання предмету ФКО у середніх школах Англії.

Результати дослідження та їх обговорення. Процес обов'язкового навчання учнів Англії поділяється на чотири ключових етапи залежно від віку: перший етап – 5-7 років; другий – з 7 до 11 років; третій – з 11 до 14 років; четвертий – з 14 до 16 років.

Планування навчального процесу з ФКО в Англії на усіх чотирьох етапах передбачає складання довготермінових, середньо, а також короткотермінових планів, що відповідає перспективному, етапному та оперативному плануванню процесу фізичного виховання в школах України.

Основною структурною одиницею планування в Англії є модуль. Довготермінове планування передбачає розподіл навчального матеріалу за етапами навчання [7]. На першому та другому ключовому етапі навчальний матеріал розподіляється за модулями без їх розподілу за рівнем складності у межах окремого етапу, а третій і четвертий етап передбачає розподіл за рівнем складності [2].

Модулі лежать в основі середньотермінового планування. Кожен модуль визначає навчальні цілі відповідно до навчальної програми з ФКО, пропонує певні види діяльності та описує досягнення учнів. Навчальні цілі реалізуються через основні завдання, які визначені у кожному модулі окремо. Постановка і вирішення основних завдань забезпечують постійний поступ учнів протягом певного часу. У залежності від складності завдань різні модулі можуть передбачати різну кількість годин [6].

Конкретизація видів діяльності у межах модуля забезпечується короткотерміновим плануванням. Зокрема вік учнів, їх здібності та природні можливості враховуються при складанні планів уроків.

До складання довго та середньотермінового планування залучається весь штат кафедр фізичного виховання шкіл, які забезпечують цілісність та безперервність навчально-виховного процесу. За короткотермінове планування відповідальними є безпосередньо вчителі ФКО, які складають їх з урахуванням потреб учнів.

Таким чином, навчання у школах Англії здійснюється з розподілом навчального матеріалу на спеціальні модулі з кожного виду діяльності на усіх чотирьох ключових етапах. Програму кожного модуля необхідно виконати впродовж ключового етапу. Усі модулі на першому і другому ключовому етапі тривають з 8-12 год. і 12-18 навчальних год. на третьому та четвертому ключових етапах. Розподіл навчального матеріалу здійснюється за різними рівнями складності. У молодшій школі на другому ключовому етапі використовують лише ввідні модулі, які служать перехідним містком між другим та третім ключовим етапом. Для середньої школи (третій та четвертий ключовий етап) розробляються модулі чотирьох типів складності – **ввідні**

(лише з танців, ігор та гімнастики), **початкові, середнього та поглибленого** рівня складності. Модулі початкового рівня складності є відповідними 7-8 року навчання, середнього 9-10 і поглибленого 10-11 року навчання.

Національною Програмою Англії вчителям ФКО визначено 27 ~~модулів різних~~ *рівнів складності*, використовуючи які вони можуть скласти власну схему роботи [3].

Переважна більшість шкіл із запропонованих 27 використовують 12 модульну схему роботи. У табл. 1. подано один з можливих варіантів вибору модулів, який часто використовується вчителями ФКО Англії на третьому ключовому етапі для учнів середнього рівня підготовленості. Саме така кількість модулів вважається допустимо мінімальною для використання, що можуть скласти повну схему чи план роботи.

Таблиця 1

Орієнтовна 12 модульна схема ФКО (третьій ключовий етап)

Вид діяльності	Типи модулів			
	Ввідний	Початковий рівень складності	Середній рівень складності	Поглиблений рівень складності
Ігрова діяльність	•			
Ігри на проникнення		•		
Ігри з мішенню/ураженням		•	•	
Ігри на майданчику		•	•	•
Танці		•		•
Гімнастика		•	•	
Плавання та безпека на воді		•	•	
Легка атлетика				
Активне дозвілля на природі				

Вчителі ФКО Англії можуть збільшити обсяги матеріалу, щоб досягнути і збільшити очікувані результати, що передбачені кожним модулем. Час, що відводиться на роботу над модулями залежить від: тривалості кожного навчального уроку; кількості уроків на тиждень; здібностей дітей; кількості матеріалу, що був засвоєний у попередньому модулі; кількості роботи, що була виконана у паралельних модулях; обсягу роботи проробленого у позаурочний час. При переході з одного ключового етапу, класу чи школи, до іншого у вчителя є можливість оцінити діяльність учня на попередньому етапі. Ця інформація разом з оцінками, щодо досягнень учнів показує чи виконав учень завдання модулю, чи не доопрацював чи перевиконав їх, таким чином це є передумовою для подальшого планування індивідуальної навчальної діяльності.

Матеріал кожного модуля може подаватися як загальний тематичний план або розподілятися за окремими уроками. Вчителі Англії з ФКО можуть самостійно прийняти рішення щодо збільшення тривалості модуля в часі для забезпечення неперервності навчального процесу. Наприклад, модуль з гімнастики може вивчатися впродовж як одного, так і двох семестрів.

Доцільним є використання змішаних комплексів з модулів різних ~~рівнів~~ *рівнів* складності. Наприклад, наприкінці третього ключового етапу у 9-10 класі, ~~одним~~ *використання* модулів середнього рівня, ефективним є застосування ~~модулів~~ *модулів* початкового рівня складності. Це дозволяє раціонально використовувати ~~час для~~

повторення матеріалу попереднього модуля та дозволяє учням працювати над завданням програми з урахуванням індивідуальних можливостей проходження навчального матеріалу.

Основними методичними підходами при модульній організації навчально-виховного процесу є врахування:

- необхідності проведення групових занять у класі або у невеликих групах;
- можливості учнів демонструвати, застосовувати свої знання індивідуально або з іншими, з різними ступенями підтримки;
- можливості учнів вирішувати навчальні проблеми, використовувати свої уявлення і творчі здібності;
- можливості учнів відповідати за своє навчання;
- можливості учнів стати лідером у різних ситуаціях;
- можливості учнів здійснювати різнорольову самостійну діяльність.

Ці підходи необхідно реалізовувати у відповідності до бажань і можливостей учнів.

Для зручності використання кожен модуль має характерну структуру і містить [4]:

1) коротку характеристику модуля. У ній вказується: вид діяльності, рівень складності модуля, етап навчання;

2) місце модуля в системі занять фізичними вправами. Модуль, що вивчається створює передумови для того, щоб у наступному, учні могли планувати свою діяльність у групах, самостійно організовувати і брати участь у змаганнях, здійснювати управлінську діяльність. Окрім того, модуль створює умови для реалізації міжпредметних зв'язків, зокрема у вивченні природничих наук, англійської мови і математики та базу для формування навичок співпраці та комунікативних здібностей.

3) очікувані результати. Зазначений розділ містить опис результатів (теоретичних та практичних), які повинні досягнути більшість учнів. Наприклад, після завершення вивчення певного модуля учні окрім практичної діяльності повинні розуміти значення занять ФКО, уміти використовувати інформацію отриману на уроках для покращення власних досягнень, виконувати різні "адміністративні" обов'язки. Окрім середніх результатів у розділі також описано мінімальні та максимальні результати, які можуть показати окремі діти.

4) характеристику необхідного базового рівня підготовленості учнів, який дозволить їм ефективно засвоїти матеріал модуля. Цей розділ містить практичні види діяльності, які **учні повинні** були досягнути у попередніх модулях. Наприклад, учні **повинні** були зрозуміти і засвоїти тактику ігор з використанням сітки і стінки, низку ударів, уміти визначити правильні положення в іграх, уміти судити міні-версії вивчених ігор. Дана сукупність є передумовою для ефективного засвоєння навчального матеріалу модуля.

5) перелік термінів, які необхідно вивчити для ефективного засвоєння матеріалу. Цей перелік пов'язаний з вивченням мови і є передумовою вдосконалення мовних навичок. Виконуючи фізичні вправи учні повинні правильно розуміти, вживати та писати спортивні терміни. Правильне вживання термінів визначається як високий рівень культури і є передумовою зростання ефективності навчально-виховного процесу.

6) деталізацію завдань стосовно окремих видів фізичних вправ. У даному розділі конкретизуються завдання, даються варіанти виконання вправ, які можна використовувати впродовж вивчення модуля.

7) опис інформаційного забезпечення подає можливі варіанти

інформаційного забезпечення, навчального процесу, що сприятиме його покращенню. Наприклад, використання спеціальних карток, відеокартинки отриманих завдяки використанню спеціальних технічних приладів, описуються можливості використання Інтернету та програмного забезпечення з метою отримання додаткової інформації про спортивні події та перегляд матчів де оцінюються дії гравців.

8) види додаткової діяльності містять інформацію, щодо можливостей подальшого вдосконалення вмінь та навичок здобутих на уроках ФКО. Наприклад, учні можуть відпрацьовувати практичні вміння у позаурочний час: під час перерв у школі чи перебуваючи вдома, брати участь у шкільному спорті та бути членом місцевих спортивних клубів.

9) деталізація загальних завдань модуля за рівнем досягнення подає ключові слова, які вчителі ФКО повинні використовувати (табл.2.):

Таблиця 2

Алгоритм вирішення загального завдання ФКО

Ключові слова	Вид діяльності
Просити	дітей показати, що вони вміють. Це досягається завдяки повторенню дій, а пізніше вивчення спектру можливостей. Діти виконують рухові дії, що були засвоєні ними на попередньому етапі, для складання плану наступного етапу.
Допомогти	учням удосконалити те, що вони вже роблять і краще зрозуміти, що від них вимагається. Зазначені дії здійснюються для того щоб учні виконували якісніше основні завдання. У результаті учні почнуть відбирати та застосовувати вміння, тактику та конструктивне мислення, з кращою відповідністю до виду діяльності.
Навчити	дітей виконувати попередньо засвоєні вправи у варіативних умовах.
Повідомляти, розповідати	учням про сутність занять фізичними вправами у цілому та окремих завдань. Це дозволить учням краще зрозуміти, що вони роблять, як вони це будуть робити і чому саме таким чином.
Слухати	що хочуть сказати учні про свою діяльність, і як вони оцінюють процес виконання вправи. Це забезпечить вчителя інформацією про перебіг навчального процесу і допоможе йому адаптувати, модифікувати чи розширити види діяльності, що відповідають потребам та можливостям учнів.

Засвоєння навчального матеріалу модуля передбачає алгоритм послідовних дій.

Просуючись по модулю, учні Англії проходять серію кроків у навчанні, використовуючи отримані теоретичні знання для покращення якості практичної діяльності. Вчителям необхідно систематично діагностувати рівень навчальних досягнень учнів для послідовного засвоєння матеріалу модуля.

Характеризуючи алгоритм вивчення навчального матеріалу модуля можна визначити, що:

1) перший крок алгоритму передбачає постановку завдань;

- 2) на другому кроці визначається рівень засвоєння навчального матеріалу попереднього етапу;
- 3) метою третього є усвідомлення цілей модуля;
- 4) впродовж четвертого кроку іде удосконалення засвоєного матеріалу та вивчення нового;
- 5) на п'ятому формується глибоке розуміння власної діяльності;
- 6) важливим є і шостий крок, що передбачає формування в учнів здатності виконувати вправи у варіативних умовах.

Кожен з цих кроків потребує застосування різних підходів до викладання навчання.

Висновки: Таким чином модульна система організації навчального процесу ФКО в школах Англії:

- дозволяє учням працювати над завданнями програми з урахуванням індивідуальних можливостей проходження навчального матеріалу;
- дає можливість учням обирати діяльність згідно власних інтересів;
- сприяє налагодженню міжпредметних зв'язків зокрема у вивченні природничих наук, англійської мови та математики;
- стимулює учнів використовувати теоретичні знання для покращення якості практичної діяльності;
- зобов'язує вчителя систематично діагностувати рівень навчальних досягнень учнів для послідовного засвоєння матеріалу модуля.

Література

1. *Освіта України: Інформаційно-аналітичний огляд / Під заг. ред. В.Г.Кременя.* – К.: Вища школа, 2001. – 224 с.
2. *PE Center for teachers, students / (www.physicaleducation.co.uk)*
3. *Phillips P. Effective Physical Education // Ideas II.* – 1994. – №2. – P.77-90.
4. *Piotrowski S. Assessment, Recording and Reporting Teaching Physical Education 5-11.* – London: Continuum, 2000. – p. 240
5. *Talbot M. The case for Physical Education. // World summit on Physical Education.* – Berlin, 2001. – P.39.
6. *The National Curriculum 5-16.* – London, 1987. – P.2-3
7. *The PE planning lesson (www.learn.co.uk).* (20. 04.2003)

ORGANIZATION AND METHODS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHING IN ENGLAND

Iryna TURCHYK, Olena SHYYAN

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. The given article devoted investigation of the experience in the organization and methods of Physical Education teaching in England. It is found up that teaching in English schools is done throw division of teaching materials into special unit in every activity at all key stages which accelerates the effectives of the teaching process.

Key words: Physical education, teaching, foreign experience, England.
